

ÅTTE KJENNETEGN

FOR

Den norske kirke i møte med
et flerkulturelt samfunn

Åtte kjennetegn for Den norske kirke i møte med et flerkulturelt samfunn er laget som en starthjelp til viktige samtaler i temamøter, bibelgrupper, menighetsrådet eller prostisamlinger. Hftet er en oppfølging av Kirkerådets vedtak i saken «Kristne migranter» i 2021.

Bidrag til tekstarbeidet:

Carsten Schuerhoff, Silke Pahlke, Beate Fagerli,
Ole Kristian Sand, Kjell Nordstokke, Aleksander Garmann
Gullaksen, Hiwot Hailu, Per Ivar Våje og Steinar Ims.

Takk til de som har stilt opp på intervjuer og på den måten gitt bidrag til refleksjoner om kjennetegnene:

Kari Gladvedt, Aruna Sharma, Signe Myklebust, Reza Eghdami, Daniel Waka, Joyce Bempah, Ole Kristian Sand, Nathalie Høgdahl-Li, Thandiwe Hals og Linda Margaret Aadne.

Takk til alle kritiske tekstlesere som har kommet med innspill til tekstene.

Bønner:

Andreas Hilmo Grandy-Teig.

Illustrasjoner:

Susanna Strand.

Design og oppsett:

Von kommunikasjon.

Kirkerådets sekretariat har det redaksjonelle ansvar.

Utgitt av:

Kirkerådet, Den norske kirke.

Oslo 2022

ISBN 978-82-7545-210-6

Norge er et flerkulturelt samfunn med om lag 15 % innvandrere. Innvandrere er definert som født i et annet land enn Norge. Legges innvandreres barn, født i Norge, til i denne oversikten utgjør de til sammen over en million mennesker, eller nesten 19% av befolkningen pr. 1. jan. 2022. Innvandrere og deres barn er bosatt i alle landets kommuner. Migranter er et enda videre begrep som i tillegg til innvandrere også omfatter de som er her midlertidig av ulike grunner. Det kan være asylsøkere og de uten godkjent opphold, men også studenter, arbeidstakere og eksperter. Alle disse gjør Norge til et mer flerkulturelt samfunn enn tidligere, og denne trenden vil bare fortsette. Den norske kirke er en folkekirke for alle som bor i Norge. Derfor må kirken også endre seg i takt med denne utviklingen.

Mange innvandrere og migranter har kristen bakgrunn. Deres tro, spiritualitet og erfaringer gjør det kristne fellesskapet i Norge mer mangfoldig. Globalt vokser den kristne kirken, særlig i Asia, Afrika og Sør-Amerika. Også i Norge ser man fremvekst av nye kristne fellesskap, ikke minst blant migranter og innenfor andre kirkesamfunn enn det lutherske.

Kristne migranter kan velge å tilhøre en av migrantkirkene som finnes i Norge eller bli med i et annet etablert kirkesamfunn. Alle migranter er velkommen til å bli med i Den norske kirkes lokale menighet der de bor, enten de melder seg inn eller ikke, og enten de kommer fra en kristen tradisjon eller ikke. Alle som ønsker en tilknytning til en menighet i Den norske kirke skal bli tatt imot og oppleve seg som fullverdige deltakere i fellesskapet. Om kirken gjenspeiler mangfoldet i befolkningen, er den bedre i stand til å utføre kirkens oppdrag her hjemme og i verden, slik sett er dette grunnleggende for kirken.

De åtte kjennetegnene som presenteres her er resultat av innspill fra alle bispedømmer i Den norske kirke og andre organisasjoner og aktører i kirken. Den norske kirke har en historie som bidragsyter til fornorskningsarbeid og undertrykking av minoriteter. Det har i de senere år vært jobbet med dette for å lære av historien og de feil

kirken har gjort i møte med mangfold og minoriteter i Norge. Dette er perspektiver som også er tatt inn de åtte kjennetegnene. Kjennetegnene med påfølgende handlingsplan er vedtatt av Kirkerådet våren 2021 (sak KR16/21 og KR35/21).

Kjennetegnene beskriver ikke nødvendigvis kirken slik den er i dag, men utfordrer hvordan fellesskapet i Den norske kirke forstås, i det tverrkirkelige landskapet og i det tros- og livssynsmangfoldige samfunnet. Det kan være en vei å gå for å oppfylle kjennetegnene. Denne veien er vi alle medvandrere på som kirke i det nye Norge.

Dette ressursheftet er tenkt som et veikart for menighetene og et oppspill til videre samtale. Det er et klart mål at Den norske kirke skal bidra til inkludering og integrering både i kirke og samfunn. Samtidig må menigheter og kirken som helhet jobbe med egne holdninger, og erkjenne at vi kan lære mye ved å lytte til andre. I heftet knyttes hvert kjennetegn sammen med en aktualiserende tekst, en teologisk refleksjon, en utfordring, spørsmål til refleksjon og en bønn. Heftet følges også opp med digitale ressurser og en kort film for hvert kjennetegn på [ressursbanken.no](https://www.ssb.no/ressursbanken.no).

Bruk gjerne heftet som utgangspunkt for å komme i gang med viktige samtaler i temamøter, bibelgrupper, ta det opp i menighetsrådet, på prostisamlingen, eller blant stab og frivillige. Det viktigste er å sette i gang en samtale som kan skape engasjement og handling.

Lykke til!

1. Dialogisk ydmykhet

I kirken lytter mennesker til hverandres troshistorier og livserfaringer med respekt og nysgjerrighet for ulik kulturell tilhørighet.

INNLEDNING

Vennskapet mellom noen kvinner i et lokalsamfunn i Oslo, kristne og muslimer, var startpunktet for en dialoggruppe for kvinner. Dialoggruppen har møttes jevnlig over mange år. Kvinnene i gruppen har gjennom årene tilhørt ulike trosretninger; hinduer, sikher, muslimer, ikke-troende og kristne.

På møtene snakker kvinnene sammen om det å være kvinne, troende, innvandrere eller å ha flere generasjoners tilhørighet i det norske samfunnet. På møtene setter de av tid til å lytte til hverandres livshistorier og erfaringer. Spørsmål til den enkeltes historie eller reaksjoner på dogmer og trospraksis som det fortelles om må vente til etterpå. Spørsmål blir det tidsnok tid til å besvare. Det viktigste er å lytte, og å skape et rom der man kan dele uten å bli avbrutt.

Det er til tider krevende, og fordommer internt i den kristne eller muslimske «familien» kan være minst like vanskelig som mellom de ulike trosretningene. Men den lyttende holdningen åpner for en åpen dialog og for å håndtere meningsforskjeller og motforestillinger på en konstruktiv måte. Dette er like viktig i møte mellom kristne fra ulike kulturer som mellom troende fra ulike religioner.

TEOLOGISK REFLEKSJON

Metoden kvinnene bruker i sine møter er dialogisk. Dialogisk forstås da bredt om hvilke holdninger vi har og hvordan vi handler i møte med et flerreligiøst og flerkulturelt samfunn. I en kristen sammenheng snakker vi også om «dialogisk teologi». En dialogisk teologi handler om en teologi som ikke er ferdigtenkt, men som utvikles og utforskes. Den er resultat av møter: møter mellom mennesker der egne og andres opplevelser og erfaringer deles. Den er både unik for det enkelte møtet, og bærer med seg allmennmenneskelige erfaringer. I dialogisk teologi er alle med som bidragsyttere til teologisk tenkning, utvikling og fornying i den kristne tradisjon.

Kvinnene i dialoggruppen har valgt en ydmyk holdning i møte med andre kvinners livsfortellinger og troshistorier. Ydmykhet favner her mange av de ordene som forbindes med dialogisk teologi: Sårbarhet, åpenhet, nysgjerrighet, gjestfrihet, bevissthet om makt, gjensidig ansvar, tillit, respekt, vilje til å lytte og vilje til forandring. Paulus snakker i Korinterbrevet (1. Kor 13,12) om at vi ser som i et speil, i en gåte og at vi forstår stykkevis. Vi kjenner ikke alle svarene. Men gjennom møter med mennesker, ansikt til ansikt, kan vi utvide vårt eget perspektiv, bli utfordret og kanskje bli litt forandret gjennom å få ta del i andres liv og fortellinger.

BØNN

Gud, du som alltid lytter!
Ved Jakobs brønn lyttet Jesus til en fremmed kvinne
og ga hennes liv og tro en ny retning.*
Gi oss lyttende ører og åpne sinn
så vi på tvers av kulturer kan dele våre fortellinger om tro og liv,
og verdsette mangfoldet blant oss mennesker.
I Ånden ber vi, ved din Sønn, Jesus Kristus.
(Amen.)

*Joh 4,1-26

UTFORDRING

Det kan være vanskelig å komme som tilflytter fra en annen kultur til våre lokalsamfunn. Både innflyttere og bofaste kan være skeptiske eller oppleve frykt i møte med store endringer, nye mennesker og nye kultuttrykk. Hvordan kan vi i vår menighet gi rom for at ulike troshistorier og livserfaringer blir fortalt, lyttet til og tatt på alvor?

TIL REFLEKSJON

- Hvordan kommer vi i kontakt med mennesker vi vanligvis ikke treffer, uten å være verken påtrengende eller for reservert?
- Hva skal til for å dele troshistorier og livserfaringer med hverandre? Hva innebærer det i praksis?
- I hvor stor grad henger holdninger og handlinger sammen på dette feltet?
- Hva legger vi i ordene «dialogisk» og «ydmyk»? Og på hvilken måte kan «dialogisk ydmykhet» prege menighetens liv?

2. Diakonal tilnærming

Kirken fremmer migranters rettigheter, er støttende i etableringen av en hverdag i Norge og har lav terskel for deltakelse i diakonalt arbeid.

INNLEDNING

I kommunen er det flyktningsmottak. I 2015 kom det mange flyktninger hit. Mange av dem hadde opplevd grufulle ting, og hadde forlatt hjem og land i hui og hast. Reisen til Norge var forskjellig. Noen ble hentet ut som kvoteflyktninger fra flyktningleirer i Hellas. Andre hadde kommet seg hit via et vell av ulike ruter og omstendigheter.

Ved universitetet i byen er det mange utenlandsstudenter. Flere av dem har oppsøkt kristne felleskap, men vet ikke hvordan de skal finne fram. De trenger noen som kan introdusere dem til hvordan alt fungerer i Norge. De skal jo ikke være her så lenge, men ønsker å komme litt på innsiden av samfunnet den tiden de er her.

Begge steder finnes menigheter som har tatt initiativ i møte med disse gruppene. Menighetene har medlemmer som selv er innvandrere eller har vært studenter eller misjonærer i andre land og vet hvordan det føles. I kommunen har menigheten tatt initiativ til samarbeid med skole og barnehage om språkopplæring for barna og foreldrene deres. I byen har alle utenlandsstudentene blitt invitert hjem til en familie i menigheten på middag i løpet av det første semesteret. Og det er mye mer som skjer.

TEOLOGISK REFLEKSJON

Gud berøres når mennesker rammes av vold og urett. Når Kain hadde drept sin bror, og Gud spurte etter Abel, svarte Kain: Er jeg min brors vokter? (1. Mos 4,8-12) Spørsmålet blir hengende i luften, men bibelens tale er klar: Ja vi har et ansvar for vår bror, vår neste, ja for alt det skapte. Hele loven ble oppsummert i dette: Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din makt (5. Mos 6,5), og ... du skal elske din neste som deg selv (3. Mos 19,18).

Når Jesus fikk spørsmålet: «Hvem er så min neste?» er det med en forventning om at min neste er min nærmeste, en i familien, en av min folkegruppe. Sånn tenker også mange i dag. Men Jesus svarer med fortellingen om en samaritan, en fremmed, som viste nstekjærlighet (Luk 10,30-37). Fortellingen sprenger ikke bare grensene for hvem som er vår neste, men snur også opp ned på hvem som hjelper og hvem som hjelpes.

En kristen kirke må ta Jesu ord på alvor og leve i det dobbelte kjærlighetsbudet. En diakonal tilnærming betyr å se skaperverkets og alle menneskers verdi og kjempe mot urett og overgrep. Det gjør oss også sårbare og avhengige av hverandre, for vi kan alle trenge hjelp fra andre, kanskje fra uventet hold?

BØNN

Gud, du barmhjertige,
Jesus ga oss et forbilde i den barmhjertige samaritan*
så vi har omsorg for mennesker vi møter, uansett hvor de kommer fra.
Gi oss å kjempe for utsattes rett, lindre smerte og plastre sår.
Lær oss å møte vår neste som vår likeverdige,
og la oss ta imot omsorgen fra vår neste med takknemlighet.
I ånden ber vi, ved din Sønn, Jesus Kristus.
(Amen.)

*Luk 10,25-37

UTFORDRING

Det er mange utfordringer som møter en innvandrere i Norge. De er enkeltmennesker med rettigheter, drømmer, savn og håp. Hvordan kan menighetens diakonale arbeid bidra til å gjøre lokalsamfunnet til et godt sted å bo også for migranter og innvandrere?

TIL REFLEKSJON

- Hvordan kan menigheten bidra til inkludering i lokalsamfunnet?
- Hvordan utøver vi gjestfrihet overfor hverandre?
- Hvilken hverdag ønsker vi oss - og hvilken hverdag ønsker våre naboer og venner? Hva er vår diakonale praksis i hverdagen?
- Hvordan kjemper vi for tilflytterens, innvandrers og asylsøkerens sak i lokalmenigheten?

3. Likeverdige felleskap

Kirken bygger relasjoner og inkluderende fellesskap der alle møtes med respekt og frihet til å være seg selv og bidra til fellesskapet.

INNLEDNING

Fjellbygda ligger i utkanten av en jordbrukskommune, og her bor det i underkant av 100 mennesker. På mange måter er Fjellbygda et tradisjonelt bygdesamfunn, samtidig er bygda i forandring. Fjellbygda har blitt flerkulturell og flerreligiøs. Noen er kirkemedlemmer. Noen er romersk-katolske kristne, noen er baptister, noen er muslimer og andre betegner seg som ikke-troende.

Midt i bygda står samfunnshuset. Noen lørdager i semesteret møtes flere familier og folk fra bygda for å spise lunsj sammen, og til en felles aktivitet. Det var diakonen som tok initiativ til det. Måltidet innledes med bordbønn. Alle ber på sitt språk. «I Jesu navn går vi til bords ...», ber gamle Kai. Synne ber: «Herre, din jord bærer mat nok for alle ...», mens Lasse husker en sang fra barnehagen: «Kua mi, jeg takker deg ...». Det bes på norsk, polsk, tamilsk og på arabisk, og alle venter på hverandre. Etter lunsjen blir det aktivitet. Et opplegg rundt årets fasteaksjon, for hva betyr faste, for deg og for meg? Eller: Hvorfor feires jul? Eller: Hva gjør egentlig engler? Eller: Hvorfor drømmer vi, og om hva? Små og store snakker sammen og gjør noe sammen, kanskje en hobbyaktivitet. Og de voksne får gjerne en kopp kaffe til slutt.

TEOLOGISK REFLEKSJON

Livet i Norge blir mer og mer flerkulturelt og flerreligiøst. Mennesker har med seg andre erfaringer, en annen tro, andre måter å leve sin tro på enn mange er vant til. En måte å møte dette mangfoldet på er å gjøre noe sammen. Å gjøre noe sammen er både gøy, krevende og givende. Det forutsetter åpenhet og respekt for hverandre. I Fjellbygda oppdaget de at det er mennesker som ber og mennesker som møtes. På denne måten knyttes det bånd og det bygges broer mellom mennesker.

Å leve sammen er både en nødvendighet og en krevende øvelse. Vi skal leve opp til idealer om å hjelpe hverandre, lære av hverandre og feire sammen. Men det er også et sted der religiøs identitet blir til i rommet mellom mennesker, hvor forskjellige erfaringer og tolkninger legges på bordet, hvor teologiske idéer og tanker luftes, forhandles og re-forhandles, hvor folk møtes. I dette møtet gir alle noe, og alle utfordres av noe. Alle forandres i større eller mindre grad, i åpne prosesser hvor ingen ting er forutbestemt. Det oppstår noe nytt!

BØNN

Gud, du som åpner lukkede dører!
Jesus bød Sakkeus inn i fellesskapet*
og åpnet plass rundt bordet for alle som sto utenfor.
Gi romslighet i våre fellesskap.
La nye stemmer høres og bli fortrolige,
i felles glede over din fornyende kraft.
I Ånden ber vi, ved din Sønn, Jesus Kristus.
(Amen.)

*Luk 19,1-10

UTFORDRING

Likeverdige fellesskap skal bidra til å utvikle og utvide fellesskapet slik at alle opplever at det er plass for dem. Finnes det steder hvor dette skjer i lokalsamfunnet i dag og hvordan kan menigheten bidra til dette arbeidet?

TIL REFLEKSJON

- Hva utgjør gode og likeverdige fellesskap for dere?
- Har dere kontakt med andre menigheter eller mennesker med annen tro?
- I så fall; gjør dere noe sammen? Hva kunne dere tenke dere å gjøre sammen?
- Hva kan være vanskelig å gjøre sammen med andre med annen kultur eller trosbakgrunn? Hva kan være spennende?

4. Kultursensitiv forkynnelse og trosopplæring

Kirken forkynner og underviser evangeliet frimodig og tilpasset migranternes erfaringer og perspektiv, språk og alder.

INNLEDNING

Befolkningen og kirkelandskapet i Norge i dag er mangfoldig. Mennesker som snakker om Gud og til Gud og som forteller andre om Gud, gjør det i et sammensatt samfunn. Å snakke om Gud er ikke nødvendigvis en selvfølge, og måten det gjøres på kan være svært forskjellig. En som er vokst opp i Den norske kirke og deltar i en gudstjenestefeiring i for eksempel en tamilsk pinsemenighet kan nok bli overrasket. Energien, høylytte og bekræftende «Amen!» eller «Halleluja!» og en predikant som taler med stor og personlig innlevelse kan være uvant kost. Også i Den norske kirke snakkes det om Gud. Det synges, det bes og det forkynnes, men til vanlig skjer det noe mer lavmælt, mindre spontant og forsiktig.

Det finnes kulturelle ulikheter som utfordrer, teologisk og kirkelig, forståelsen og fortolkningen av lokalsamfunn, kultur og også det som litt enkelt kan kalles virkelighet. Hvordan skal vi sammen lære av og om hverandre? Hvordan forkynner vi, kultursensitivt og respektfullt, for både voksne og barn?

TEOLOGISK REFLEKSJON

Vi formidler og forkynner alltid i en bestemt sammenheng og med en innpakning. Vi sier og oppfatter ting forskjellig. Både som enkeltmennesker og menigheter trenger vi å lære av og om hverandre. Mange ønsker å skape fellesskap på tvers av kulturelle ulikheter. Dette krever en bevissthet om egen kultur og hva den betyr for hver enkelt. En inter-kulturell tenkning forutsetter at definerte kulturer møter hverandre. En trans-kulturell modell understreker at det alltid er enkeltmennesker, med hver sin kulturelle og religiøse ballast, som møter hverandre. Alle disse forholdene er forbundet med makt. Noen kan snakke morsmålet sitt, andre må lære seg et nytt språk. Både forkynnere og tilhørere kan ha ulik sosial status, yrkesbakgrunn, ulik tilnærming til egen tro og et sekulært samfunn.

Det finnes ulike prekatradisjoner og tenkes ulikt om barns og unges medvirkning i kirken. Noen har forventninger til at det kristne fellesskapet overvinnes slike kulturelle og sosiale ulikheter og konflikter. Men de hører med i ethvert fellesskap. Vi må erkjenne dem og snakke åpent om de utfordringer de medfører. Kanskje den største utfordringen er å leve med ulikhetene og uenighetene og samtidig legge til rette for trans-kulturelle fellesskap.

BØNN

Gud, du som taler til hvert hjerte!
Pinsedagen fylte du disiplene med en ild
så de snakket forståelig til alle mennesker.*
Fyll Kirken med innlevelse og ild.
Lær oss å se lyset fra deg i ansiktet til dem som kommer til vårt land,
så det gode budskapet kan tale til våre hjerter.
I Ånden ber vi, ved din Sønn, Jesus Kristus.
(Amen.)

*Apg 2,1-41

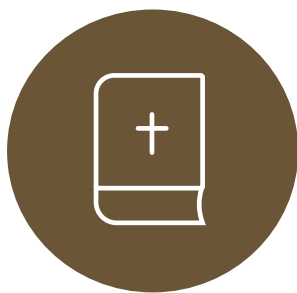

UTFORDRING

Hvordan kan forkynnelse og trosopplæring i Den norske kirke åpne opp for et mangfold av tradisjoner? Hvordan kan et mangfold av kulturuttrykk bidra til at fellesskapet ser nye sider av Gud som gir ny næring til tro?

TIL REFLEKSJON

- Hva er viktige aspekter ved forkynnelse og trosopplæring for dere?
- Hvordan skal vi sammen lære av og om hverandre og hvordan forkynner vi, kultursensitivt og respektfullt, for voksne og barn, der vi bor?
- Hva er det ved «din kultur» eller «den andres kultur» som trenger å bli utfordret?
- Hvilke kulturelle forskjeller beriker og kan føre til positiv, kultursensitiv forandring?

5. Mangfoldige gudstjenester

Gudstjenesten avspeiler menighetens kulturelle mangfold, og det gis mulighet til å feire gudstjenester på ulike språk.

INNLEDNING

For mange kan gudstjenester i Den norske kirke virke fremmed og rar. Ord og språk, musikk og bevegelser er ukjent. Samtidig har gudstjenestene i Den norske kirke som mål å være stedegne, preget av lokal kultur og menneskene som bor der. Det skal gi rom for mangfoldige gudstjenester som gjenspeiler menneskene som deltar i dem. Hvordan feires nattverd, hvem preker og på hvilket språk? Åpner vi gudstjenesten slik at alle møter noe ukjent? Kvenske salmer, samisk velsignelse, tekstlesning på engelsk og kunngjøringer på norsk og farsi kan bidra til å åpne gudstjenesten for deltagelse og eierskap på helt nye måter. Kan mennesker som bor i soknet, men som ikke har gått på gudstjeneste til nå, møte noe som er kjent og kjært for dem i gudstjenesten?

Den norske kirke har en ordning for høymessen som følger faste rammer. Liturgien finnes på begge målfører og helt eller delvis på flere språk. Innenfor disse rammene er det stort rom for mangfoldige utforminger av de ulike ledd i gudstjenesten. Gudstjenesten skal romme menneskene som deltar og kan gi plass for ulike språk, musikalske uttrykk, bruk av kirkerommet, bønner og former for forkynnelse. I tillegg er det full anledning til å arrangere andre møter og samlinger der man ikke følger høymessens liturgi, og som kan åpne opp for en enda større variasjon.

TEOLOGISK REFLEKSJON

I gudstjenesten henvender vi oss alle til Gud. Vi er gjester og Gud er verten. I apostlenes gjerninger kapittel 2 hører vi om pinseunderet med det første jødisk-kristne fellesskapet i Jerusalem som bryter språklige og etniske grenser. Og vi blir kjent med mangfoldet av uttrykk i gudstilbedelsen gjennom Paulus sine brev til menighetene han stifter og besøker. Kirken og de kristne fellesskapene har siden spredt seg over hele jorden. Noen ganger som del av kolonialisering som begrenset hvordan kristen tro kunne uttrykkes. Men for de fleste i dag som uttrykk for friheten vi har fått i Kristus til å tilbe på vårt eget språk og med våre egne, kulturelle uttrykksformer.

Det kan oppleves fremmed å synliggjøre forskjellighet i gudstjenestefeiringen. Men forskjelligheten kan også være en påminnelse om hvordan vi møter mangfoldet i Guds skaperverk. Den kan være med på å knytte bånd mellom oss som trossøsken i felles tilbedelse og bønn, i deling av ord og i feiringen av nattverd.

UTFORDRING

Vårt møte med Gud er personlig. Samtidig kan det være rammet inn i et felleskap i gudstjenesten. Hvordan kan gudstjenesten gi rom for ulike språk og uttrykksformer som er naturlig for mennesker med ulik kulturell bagasje?

BØNN

Gud, som forener alle folkeslag!
Du lot Rut følge Noomi til hennes land,
der hun kunne juble og si «Din Gud er min Gud».*
La Ruts ord åpne vårt gudstjenesteliv.
Gi takknemlighet for at Du er vår alles og ene Gud,
så vi sammen følger Jesus Kristus
og lovpriser Deg på mange tungemål.
I ånden ber vi, ved din Sønn, Jesus Kristus.
(Amen.)

*Rut 1,16-17

TIL REFLEKSJON

- Hvordan uttrykker gudstjenesten mangfoldet i lokalsamfunnet?
- Er det enkelt for nye og ulike aldersgrupper å delta? Hvem «eier» gudstjenesten?
- Kan alle uttrykke seg på hjertespråket under gudstjenesten hos oss?
- Hvordan involverer menigheten mennesker med annen språklig eller kulturell bakgrunn i gudstjenesten?
- Er det mulig å praktisere egen tro knyttet til bønnvandring, lystenning og nattverd? Gis det rom for ulike trosuttrykk?

6. Anerkjennelse av krysskulturelle barn og unge

Kirken sørger for at alle barn og unge blir sett og lyttet til, og at de kan prege kirkens fremtid.

INNLEDNING

I en menighet ville ingen av ungdommene komme på grillfesten i ungdomsklubben. Det var fordi det ikke ble servert halalmat, og ungdommene som kom fra muslimsk bakgrunn følte seg ikke velkommen. Da ville ingen av ungdommene komme. Til neste grillfest hadde menigheten kjøpt inn halalgrill og halalpølser. Slik satte ungdommene i gang en refleksjon om hvem menigheten tenkte som deltagere i fellesskapet.

Den religiøse myndighetsalderen i Norge er 15 år. Men vi regnes som fullverdige religiøse mennesker fra vi blir født. Dette åpner for at barna og de unge bør gis medbestemmelse og få legge premisser for menighetens arbeid.

Mange barn og unge vokser opp med krysskulturell bakgrunn. Noen har oppvekst fra utlandet, har en eller begge foreldre med utenlandsk bakgrunn, norsk minoritetsbakgrunn eller samisk identitet. Alle kan både ha synlig og usynlig «annerledeshet». Mange med krysskulturell identitet opplever stereotypisering, rasisme og fordommer som forsterker utenforskap. Kirken har ansvar for en holdningsskapende praksis som innebærer selvevaluering og selvkritikk, kulturell selvbevissthet og interkulturell kompetanse.

Barn av kristne migranter har i mange tilfeller vokst opp med en migrantmenighet. Der skiller både språk, kultur og religiøs praksis seg fra det som ellers kjenner seg ut som oppveksten i Norge. For mange oppleves dette som en oppvekst splittet mellom ulike verdener. Kan kirken være brobygger mellom de forskjellige verdener som barna må forholde seg til?

TEOLOGISK REFLEKSJON

De bibelske bildene og historiene om barn er sterke: Barn er gaver fra Gud, redskaper for Guds virke og symbolske garantister for Guds pakt med folket. Gjennom Jesus-fortellingene pekes det på de rollemodeller for de troende. I Markusevangeliet løfter Jesus fram et barn når disiplene snakker om hvem som er størst blant dem (Mark 9,33-37). Jesus blir indignert når barna ikke blir tatt på alvor. Det understreker hvor viktig barna er for Jesus (Mark 10,13-16). For ham er barna en integrert del av fellesskapet og de som skal settes først.

Kirken kan være en arena der barn og unge kan uttrykke ulike kristne trosfortellinger og erfaringer. En arena hvor unge får rom til å utfordre hva som legges av teologisk refleksjon i begrepet «fellesskap» ved å insistere på halalmat til grillfesten. Krysskulturelle barn har ofte et annet eller utvidet verdenssyn, og kunnskap om hvordan man kan navigere mellom ulike kulturer. De kan være viktige brobyggere mellom tradisjonelle kirker og migrantmenigheter. De kan bidra til at Norge blir et godt sted å leve med «annerledeshet».

BØNN

Gud, som lytter til lovsang fra småbarns munn,
og mettet fem tusen med brød og fisk fra et barn,*
gj at barn og ungdoms mangfold av stemmer får kraft i vår Kirke,
gj oss å verdsette deres røtter i ulike jordsmonn,
Så de kan være stolte i seg selv,
og bære frukt og bidra i din store vingård.
I ånden ber vi, ved din Sønn, Jesus Kristus.
(Amen.)

*Joh 6,1-15

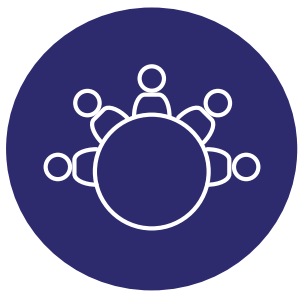

UTFORDRING

Barn og unge med røtter i flere kulturer har en kompetanse som kirken trenger. De trenger å bli sett og anerkjent slik de er. Hva slags tilbud har vår menighet til denne gruppen? Hvordan kan vi bygge vår krysskulturelle kompetanse?

TIL REFLEKSJON

- Hvordan kan barn og unge oppleve seg som ressurser for kirken og menigheten, uansett bakgrunn og oppvekst?
- Hvordan kan krysskulturelle voksne og foreldre til krysskulturelle barn og unge aktivt bidra i menighetens arbeid?
- Blir barn og unge utfordret til fremtidig arbeid i kirken, både som ansatte og som frivillige?
- Hvem er aktivt med og kan påvirke menighetens arbeid?

7. Representativt lederskap

Kirken rekrutterer ansatte og frivillige til ledelse og demokratiske styringsorganer fra bredden i befolkningen.

INNLEDNING

Det er ikke entydig og enkelt å si hvem som leder Den norske kirke. Kirken styres av menighetsråd, bispedømmeråd, Kirkerådet, Bispemøtet og Kirkemøtet. Kirken er en nasjonal, demokratisk folkekirke begrunnet i grunnloven. Kirken ledes også i det daglige av ansatte i ulike lederposisjoner, og frivillige og tillitsvalgte kan ha lederoppgaver på ulike nivå. I Den norske kirke er det mange aktører som fyller ulike roller, funksjoner og lederposisjoner.

Sammensetningen av befolkningen i Norge har endret seg mye de siste tiårene, og Den norske kirke skal være kirke for alle som bor i Norge. Dersom kirken skal gi rom for et sammensatt og mangfoldig kristent fellesskap, må den også legge til rette for å rekruttere ansatte, frivillige og folkevalgte medarbeidere fra bredden av befolkningen. Muligheten for arbeid i kirken skal være lik for alle og uavhengig av hvilket samfunnslag du kommer fra, hvilken kulturell, etnisk eller språklig bakgrunn du har.

Kirkens ledere skal være praktiske tilretteleggere, inspiratorer og foregangspersoner. Særlig unge trenger rollefigurer de kan identifisere seg med. Da er kanskje sjansen større for at de selv vurderer å gå inn i kirkelig tjeneste. Kirken har også forbilder og foregangspersoner for representativt lederskap fra egen historie det kan være verdt å løfte fram.

TEOLOGISK REFLEKSJON

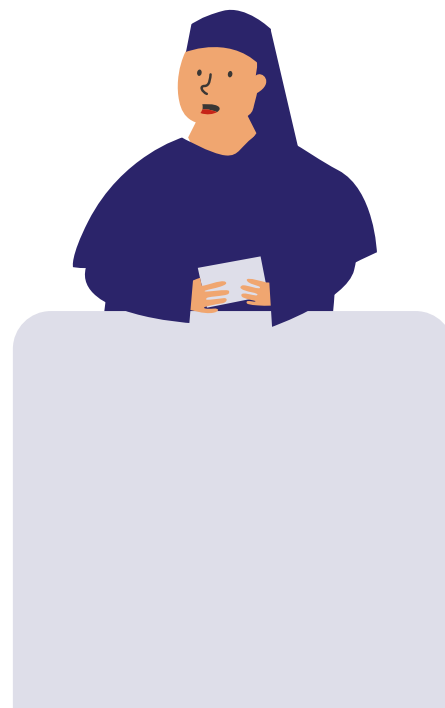
Menighetene som Paulus skriver brev til var små husfelleskap og forsamlinger som ofte brøt med samtidens sosiale inndeling. De inkluderte alle, unge og gamle, kvinner og menn, slaver og frie og mennesker med ulik etnisk, språklig og kulturell bakgrunn. Menighetene skulle formidle det gode budskapet og gi rom for de troendes fellesskap med Kristus og med hverandre.

De viktigste lederskikkelsene og vitnene i bibelhistorien var kanskje ikke selvsagte ledere fra første stund. Her finner vi Moses, Peter, og Paulus, men også Rut, Maria Magdalena, Føbe (Rom 16,1-2) og Kloe (1. Kor 1,11). Når Samuel skulle salve Israels nye konge, var det Isais yngste sønn Gud valgte, han som gjette sauene ute på markene, og som ingen tenkte på «for mennesker ser det som øynene ser, men Herren ser på hjertet». (1. Sam 16,6-13). Når kirken rekrutterer medarbeidere, må man ofte gå noen ekstra runder for å finne de gode, men ikke nødvendigvis de mest opplagte, kandidatene.

BØNN

Gud, du som kalte Jesu etterfølgere blant fiskere og tollere, blant grekere som jøder.*
Gi kirken å se alles evner uansett bakgrunn, og la deres talenter skinne og vokse.
Kall til tjeneste her hvor vi bor, og la oss stå forenet som Jesu etterfølgere.
I ånden ber vi, ved din Sønn, Jesus Kristus.
(Amen.)

*Kol 3,11

UTFORDRING

Den norske kirke skal være en folkekirke. Hva innebærer det i en befolkning som har endret seg og blitt mer sammensatt de siste tiårene? Hva kan vi gjøre for at kirken lokalt skal gjenspeile mangfoldet i befolkningen her vi bor?

TIL REFLEKSJON

- Hvordan rekrutterer vi medarbeidere i menigheten – og hvem ser vi etter? Hvilke forbilder har vi fra vår egen historie?
- Er det mulig å tenke bredere om rekruttering til kirken? Hvem er det vi ikke tenker på?
- Hva er det ved kirken som gjør at dette er viktig – og nødvendig?
- Hvordan tenker vi grunnleggende om rekruttering og representativitet?

8. Økumenisk samarbeid

Den norske kirke tilbyr ulike tilknytningsformer for den enkelte migrant og for migrantmenigheter.

INNLEDNING

Akkurat som migranter er en mangfoldig gruppe, er også migrantmenigheter forskjellige. Menigheter dannes av migranter blant annet for å ivareta egen kultur. Samarbeid med migrantmenigheter ofte være økumenisk, dvs. mellom ulike kirkesamfunn.

Norges Kristne Råd er plattformen for økumenisk samarbeid i Norge, og samler mange ulike kirkesamfunn, i tillegg til kristne organisasjoner og nettverk. Det gjør Norges Kristne Råd til en viktig ressurs og samtalepartner for mange migrantmenigheter.

Den norske kirke har avtaler med andre lutherske, anglikanske, reformerte og metodistiske kirker som gir muligheter for felles gudstjenestefeiring og utveksling av ressurser. Økumeniske samtaler med katolikker, pinsevenner og andre gir også muligheter for lokalt samarbeid. Den norske kirkes anerkjennelse av andre kirkers dåp er et grunnleggende prinsipp i møte med den enkelte kristne migrant. Det betyr at migranter som søker tilhørighet i Den norske kirke kan bli medlemmer i kirken og tilhøre en lokal menighet.

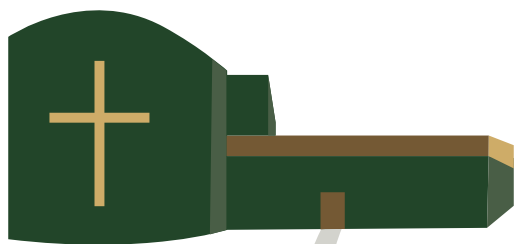
Avtaler om bruk av Den norske kirkes kirkerom og lokaler er ikke uvanlig. Ta initiativ til samarbeid om gudstjenester og til bruk av kirkerommet. Invester tid og ressurser i å bygge tillit og bli kjent på tvers av kirketilhørighet, og til å utforske teologiske forskjeller og likheter sammen.

Det kan være krevende, men også berike, utfordre og endre gudstjenestelivet og fellesskapene i menighetene og lokalsamfunnet.

TEOLOGISK REFLEKSJON

Et sentralt bibelvers for det tverrkirkelig samarbeidet finner vi i Johannesevangeliet. Jesus ber om at alle må være ett for at verden skal tro at Gud har sendt ham (Joh 17,21). Bønnen er både et grunnlag for kirkelig enhetsarbeid, og for å stå sammen i misjon og tjeneste etter Jesu eksempel. Vi finner også sentrale tekster om kristen enhet i Ef 2,18-22, om misjon og dåp i Matt 28,18-20 og om forsoningens tjeneste i 2 Kor 5,14-18. Med blant annet disse tekstene som utgangspunkt samarbeider kirker over hele verden gjennom teologiske samtaler og dialog, gjennom misjon og gjennom diakonale prosjekter.

Disse bibeltekstene gir et rikt grunnlag også for lokalt samarbeid med kristne migranter. Felles bønn, samtaler om tro, trosopplæring og dåp er ikke bare aktiviteter, men er dypt teologisk forankret. Felles gudstjenestefeiring, gjensidig gjestfrihet og besøk og utveksling mellom menigheter bidrar til økt forståelse. Kanskje også til et rikere kristent vitnesbyrd hvor mangfold og enhet hører sammen. Lokale diakonale prosjekter, solidaritetsmarkeringer, innsamlinger og arbeid for fred og rettferdighet er et felles kristent kall til tjeneste. Slik sett er samarbeid med kristne migranter og migrantmenigheter ikke bare en mulighet, men en nødvendighet, og en naturlig del av kirkens vesen.

BØNN

Gud, du som øser ut din ånd over alle mennesker,
og lar oss følge Jesu ord om å drive opplæring i din kjærlighet!
Skap gjestfrihet for kristne søsken på tvers av kulturer og folkeslag.
La oss gjenkjenne din Ånd i andre kirkesamfunn,
og gjør Jesu bønn om at alle skal bli ett*
til vår bønn og vår handling.
I ånden ber vi, ved din Sønn, Jesus Kristus.
(Amen.)

*Joh 17,20-21

UTFORDRING

Den norske kirke er majoritetskirke i Norge, og samtidig del av den verdensvide kirke. Hvilke andre menigheter i vårt nærrområde kan vi samarbeide med? Kan vi få til nye former for samarbeid?

TIL REFLEKSJON

- Hvilke migrantgrupper og migrantmenigheter finnes i nærmiljøet, og hvilken kirkelig tradisjon hører de til?
- Hvilke erfaringer finnes i nærmiljøet mellom kristne migranter / migrantmenigheter, andre kirkesamfunn og menigheter i Den norske kirke?
- Finnes det teologiske og praktiske utfordringer i disse erfaringene som samarbeid «på tvers» kan løse? Hvordan kan et slikt samarbeid mellom menighetene se ut?

1. Dialogisk ydmykhet

I kirken lytter mennesker til hverandres tros-historier og livserfaringer med respekt og nysgjerrighet for ulik kulturell tilhørighet

2. Diakonal tilnærming

Kirken fremmer migranters rettigheter, er støttende i etableringen av en hverdag i Norge og har lav terskel for deltakelse i diakonalt arbeid

3. Likeverdige felleskap

Kirken bygger relasjoner og inkluderende fellesskap der alle møtes med respekt og frihet til å være seg selv og bidra til felles-skapet

4. Kultursensitiv forkynnelse og trosopplæring

Kirken forkynner og underviser evangeliet frimodig og tilpasset migranters erfaringer og perspektiv, språk og alder

5. Mangfoldige gudstjenester

Gudstjenesten avspeiler menighetens kulturelle mangfold, og det gis mulighet til å feire gudstjenester på ulike språk

6. Anerkjennelse av krysskulturelle barn og unge

Kirken sørger for at alle barn og unge blir sett og lyttet til, og at de kan prege kirkens fremtid

7. Representativt lederskap

Kirken rekrutterer ansatte og frivillige til ledelse og demokratiske styringsorganer fra bredden i befolkningen

8. Økumenisk samarbeid

Den norske kirke tilbyr ulike tilknytnings-former for den enkelte migrant og for migrantmenigheter

